

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра педагогіки та психології

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Ректор Міжнародного гуманітарного

університету д.ю.н., професор

Костянтин ГРОМОВЕНКО

«29» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОСНОВИ ЗАГАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

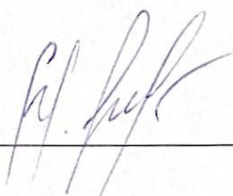
Галузь знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
Спеціальність	<u>014.09 Середня освіта (Інформатика)</u>
Назва освітньої програми	<u>Інформатика та програмування</u>
Рівень вищої освіти	<u>перший (бакалаврський) рівень</u>

Одеса - 2025 рік

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології
протокол № 1 від 28 серпня 2025 року.

Розробники і викладачі	Контактний тел.	E-mail
доцент кафедри педагогіки та психології, кандидат психологічних наук, доцент Меленчук Наталя Іванівна	097-880-21-79	Natmelenchuk0808@ gmail.com

Завідувач кафедри педагогіки та
психології к.п.н., доцент

Наталя МЕЛЕНЧУК

Гарант освітньої програми
к.т.н., доцент кафедри
інформаційних технологій

Віктор ГОРБАЧОВ

Узгоджено
Начальник навчального відділу

Лілія САЄНКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь – 01 Освіта / Педагогіка	обов'язкова	
Загальна кількість годин – 150	Спеціальність – 014.09 Середня освіта (Інформатика)	Рік підготовки:	
		2-й	
		Семестр	
		3-й	3-й
		Лекції	
Мова навчання – українська	Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень	40 год.	12 год.
		Практичні, семінарські	
		26 год.	8 год.
		Лабораторні	
		-	-
		Самостійна робота та індивідуальні завдання	
		84 год.	130 год.
		Вид контролю:	
		екзамен	екзамен

Метою вивчення навчальної дисципліни «Основи загальної психології» є формування у майбутніх фахівців спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика) за освітнім ступенем бакалавра цілісного уявлення про зміст основних понять та категорій, принципи психологічної науки, аналіз закономірностей функціонування психіки. Дисципліна спрямована на розвиток розуміння психологічних механізмів пізнавальної діяльності, емоційно-вольової та мотиваційної сфер особистості, а також на формування вмінь застосовувати психологічні знання у професійній діяльності вчителя інформатики, зокрема в організації навчальної взаємодії, урахуванні індивідуальних та вікових особливостей учнів і створенні сприятливого освітнього середовища.

Основними **задачами** дисципліни є:

- формування у здобувачів розуміння предмета, завдань і ролі психології в системі сучасних наукових знань та її значення для професійної діяльності вчителя інформатики;
- ознайомлення здобувачів з методологією та основними методами психологічної науки, психологією особистості, її індивідуальними властивостями та віковими особливостями розвитку, необхідними для урахування індивідуальних освітніх потреб учнів;
- вивчення психологічних механізмів міжособистісного спілкування та педагогічної взаємодії в освітньому, зокрема цифровому, середовищі;
- формування уявлень про соціально-психологічні явища та процеси в різних соціальних групах, зокрема учнівських колективах, і їх вплив на організацію навчальної діяльності та розвиток міжособистісних стосунків.

Передумови для вивчення дисципліни. Для вивчення даного курсу здобувачам необхідні знання з дисциплін: «Загальна педагогіка», «Філософія» та «Вступ до спеціальності».

2. ОЧІКУВАНІ КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЯКІ ПЛАНУЄТЬСЯ СФОРМУВАТИ ТА ДОСЯГНЕННЯ ПРОГРАМНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

У процесі реалізації програми дисципліни «Основи загальної психології» формуються наступні компетентності із передбачених освітньою програмою:

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі освіти, інформатики та інформаційних технологій, що передбачає застосування певних теорій і методів педагогічних та комп'ютерних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК5. Здатність до міжособистісної взаємодії, здатність працювати в команді.

ЗК6. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності), здатність мотивувати людей та рухатись до спільної мети.

ЗК8. Здатність приймати обґрунтовані рішення, здатність генерувати нові ідеї, здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК10. Здатність використовувати інформаційно-комунікаційні технології з дотриманням етично-правових норм в умовах євроінтеграційних процесів.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК4. Здатність розвивати в учнів критичне мислення.

ФК7. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

ФК12. Здатність враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів для формування мотивації учнів та організації їхньої пізнавальної діяльності, розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності.

ФК13. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен відчуває себе її частиною, здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу, усвідомлюючи власні почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

Навчальна дисципліна «Основи загальної психології» забезпечує досягнення програмних результатів навчання (ПР), передбачених освітньою програмою:

РН8. Застосовувати методики і технології розвитку критичного мислення в учнів, визначати доцільність застосування різних методів наукового пізнання в освітньому процесі відповідно до змісту навчання, застосовувати різні підходи до розв'язання проблем, генерувати нові ідеї, демонструвати відкритість до ідей та рішень учасників освітнього процесу.

РН11. Орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, перевіряти її достовірність, оперувати нею у професійній діяльності.

РН13. Усвідомлювати вплив вікових особливостей учнів на різні сфери їх розвитку, психічні процеси та використовувати відповідні форми і методи роботи з учнями; розпізнавати індивідуальні особливості учнів (навчальні стилі, типи темпераменту, особливості розвитку тощо) та враховує їх під час планування та здійснення освітнього процесу, враховувати в освітньому процесі вікові та індивідуальні особливості учнів для формування мотивації учнів та організації їхньої пізнавальної діяльності, розвитку позитивної самооцінки, я-ідентичності.

РН14. Підтримувати взаємодію між учнями для сприяння їхньому соціальному розвитку, формувати навички взаємодопомоги та співпраці, взаємодіяти з учасниками освітнього процесу конструктивно та безпечно, поважаючи розмаїття думок і поглядів, приймаючи та поцінуючи

інакшість, взаємодіяти з учасниками освітнього процесу на засадах партнерства.

РН15. Усвідомлювати власні почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами, володіти способами запобігання професійному вигоранню.

Заплановані результати навчання за навчальною дисципліною

Знати:

- теоретичні основи психології;
- основні напрямки в сучасній психології;
- методи психології;
- психологічні процеси, стани та властивості особистості;
- види діяльності та спілкування людей;
- індивідуально-психологічні властивості особистості (темперамент, характер, здібності);
- фактори розвитку і формування особистості.

Вміти:

- застосовувати базові психологічні знання;
- користуватися основними та додатковими психологічними методами;
- вирішувати різноманітні психологічні ситуації;
- користуватися тестовими методиками;
- вміти виявляти особливості поведінки особистості.

Навички:

- враховувати психологічні особливості учнів при проектуванні індивідуальної траєкторії розвитку;
- визначати зміст окремих видів діяльності учнів з урахуванням їх вікових особливостей;
- визначати психологічні властивості учнів та уміти створювати умови для розвитку учнів;
- уміти працювати з різними джерелами інформації, включаючи новітні інформаційні технології та бази даних;
- організовувати індивідуальну та групову роботу учнів;
- будувати взаємодію та взаємовідносини з учнями;
- встановлювати педагогічно доцільні контакти з суб'єктами навчального процесу.

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Психологія як наука. Предмет, завдання і методи психології

Психологія як наука. Предмет психології. Загальні завдання психологічної науки. Місце психології в системі наук. Диференціація психології на окремі наукові галузі. Основні галузі психології. Застосування психологічних знань в практичній діяльності. Зв'язок психології з іншими науками. Школи, концепції, напрямки у психології. Уявлення античних та середньовікових філософів про душу та свідомість. Біхевіоризм як наука про поведінку. Становлення та розвиток вітчизняної психології. Загальнонаукові методи. Методи психологічного дослідження: спостереження, експеримент (лабораторний та природний). Методи опитування (анкетування, інтерв'ювання, бесіда), тестовий метод. Самоспостереження. Переваги та недоліки кожного методу. Оптимальні умови використання на практиці.

Тема 2. Психіка як об'єкт психології. Виникнення і розвиток психіки.

Форми відображення дійсності: фізична, біологічна, психічна. Психіка як функція високоорганізованої матерії. Взаємозв'язок психіки з нервовою системою. Функціональна асиметрія великих півкуль головного мозку. Рефлекс як основна форма взаємодії організму з середовищем. Умовні і безумовні рефлекси. Розвиток психіки у філогенезі: елементарна чутливість, предметно-перцептивний рівень, інтелект. Взаємозв'язок рівня розвитку психіки і

форм поведінки тварин. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки: зміст і умови виникнення. Роль праці в формуванні та розвитку свідомості людини. Культурно-історична концепція розвитку психіки людини за Л. С. Виготським. Відмінності між психікою тварин і свідомістю людини. Структура свідомості. Свідоме і несвідоме. Неусвідомлювані психічні явища: передсвідоме, підсвідоме, надсвідоме. Форми прояву психіки: психічні процеси, психічні стани, психічні властивості особистості.

Тема 3. Відчуття і сприймання – чуттєві форми пізнання дійсності

Загальна характеристика когнітивної сфери особистості. Чуттєві форми пізнання дійсності: відчуття і сприймання. Фізіологічне підґрунтя відчуттів. Класифікація відчуттів. Види відчуттів. Властивості відчуттів. Індивідуальні особливості відчуттів. Відчуття і діяльність.

Сприймання і його характеристики. Фізіологічна основа сприймання. Роль моторних компонентів у сприйманні. Загальні особливості сприймання: предметність, цілісність та структурність, константність, апперцепція, осмисленість та узагальненість, вибірковість, ілюзія. Класифікація та види сприймання. Індивідуальні особливості сприймання. Спостереження як цілеспрямоване сприймання. Умови розвитку чуттєвих форм пізнання дійсності.

Тема 4. Пам'ять: процеси, теорії і закономірності функціонування

Загальна характеристика пам'яті та її роль у життєдіяльності та пізнавальній сфері. Теорії пам'яті. Основні якості пам'яті. Основні рівні вивчення механізмів пам'яті. Класифікація видів пам'яті. Довільна та мимовільна пам'ять. Довготривала, короткотривала і сенсорна пам'ять. Загальна характеристика процесів пам'яті. Індивідуальні особливості пам'яті, типи пам'яті. Сучасні теорії пам'яті. Феномени та ефекти пам'яті. Психодіагностичні методи вивчення пам'яті.

Тема 5. Мислення і уява – логічні форми пізнання дійсності

Поняття про мислення. Структура мислення. Загальна характеристика розумових операцій у сучасній психології. Логічні форми мислення. Основні етапи розумового процесу. Типи мислення та їх характеристика. Процес розвитку мислення в онтогенезі. Поняття критичного мислення. Методики і технології розвитку критичного мислення в учнів. Індивідуальні особливості розуму. Сучасні теорії мислення. Порівняльний аналіз мислення та уяви як форм раціонального пізнання. Засоби активізації мислення. Психодіагностичні методи дослідження мислення та уяви. Поняття про мовлення. Єдність мислення та мовлення. Види мовлення. Розвиток мовлення у дітей. Уява: зміст і види. Фізіологічні основи процесів уяви. Процеси уяви. Прийоми створення нових образів уяви. Уява і творчість. Умови розвитку уяви. Мрія як особливий вид уяви.

Тема 6. Увага як форма організації психічної діяльності

Поняття про увагу як особливу форму психічної активності. Проблема уваги в сучасній психології. Основні теорії уваги. Фізіологічні основи уваги. Загальна характеристика уваги. Види уваги. Структура уваги. Індивідуальні відмінності уваги. Розгубленість, її типи. Неуважність та її причини. Можливості управління увагою. Методи діагностики уваги.

Тема 7. Емоційно-вольові процеси і стани особистості

Емоційно-вольова сфера особистості. Поняття про емоції та почуття, їх роль у практичній та пізнавальній діяльності. Фізіологічні основи емоцій та почуттів. Теорії емоцій та почуттів у психології. Основні форми переживання почуттів. Основні емоціональні стани та їх зовнішній вираз. Вищі почуття та їх види. Розвиток емоційної сфери дитини. Усвідомлення та керування власними емоційними станами. Способи запобігання професійному (емоційному) вигоранню.

Поняття про волю. Основні види вольових дій людини. Структура вольового акту: простий вольовий акт; складний вольовий акт. Загальна характеристика вольових станів. Психологічна характеристика стану мобілізаційної готовності. Психологічна характеристика стану зосередженості. Загальна характеристика розвитку вольової регуляції поведінки. Вікові

особливості формування здатності до вольових дій. Розвиток волі в онтогенезі. Вольові якості особистості. Критерії волі. Виховання та самовиховання волі.

Тема 8. Зміст і структура особистості

Поняття про особистість у психології. Співвідношення понять “людина”, “індивід”, “особистість” та “індивідуальність”. Психологічні теорії особистості. Рушійні сили розвитку особистості: різні психологічні підходи. Становлення особистості в процесі соціалізації. Роль активності у розвитку особистості. Структура особистості. Спрямованість особистості як система стійких мотивів поведінки і діяльності. Інтереси, переконання і світогляд особистості. Самосвідомість особистості, особливості її розвитку. Я-концепція та образ Я. Самооцінка та рівень домагань особистості. Самоповага особистості. Психологічний захист особистості. Установки особистості. Критерії сформованості особистості. Дослідження Я-концепції.

Тема 9. Діяльність та спілкування

Діяльність як цілеспрямована і усвідомлена активність особистості. Співвідношення понять «діяльність», «поведінка» та «активність». Структура діяльності: цілі, мотиви, дії. Дії і операції. Складові і засоби дій. Уміння й навички. Види діяльності: праця, спілкування, гра. Спілкування як умова формування особистості. Структура спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція. Спілкування як обмін вербальною і невербальною інформацією. Спілкування як міжособистісна взаємодія. Взаємодія людей у соціальних групах. Види груп. Групові феномени: конформізм, «зсув ризику», лідерство. Спілкування як сприймання людьми один одного. Ефекти сприймання. Психологічні механізми впливу в процесі спілкування: переконання, психічне зараження, навіювання, наслідування. Умови підвищення ефективності спілкування. Формування атракції.

Тема 10. Міжособові стосунки в групах

Психологія міжособистісних взаємин. Поняття про групи. Групи та їх класифікація. Колектив як вища форма розвитку групи. Диференціація в групах і колективах. Інтеграція в групах і колективах. Групові процеси та розвиток міжособових стосунків учнів початкових класів. Соціометрія та референтометрія. Соціально-психологічний клімат.

Тема 11. Мотиви та мотивація

Мотиваційна сфера особистості. Потреби і мотиви. Мотивація. Спрямованість особистості: зміст, види, форми прояву. Теорії мотивації у психології. Роль еволюційної теорії Ч. Дарвіна в розвитку проблеми мотивації особистості. Теорія мотивації за А. Маслоу. Умови розвитку мотивації особистості. Структура мотиваційних утворень. Потяги та бажання. Виникнення мотиву. Екстрінсивна та інтринсивна мотивація. Позитивна та негативна мотивація. Мотиватори. Автоматизовані і імпульсивні дії і вчинки. Діагностика мотивації.

Тема 12. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки

Темперамент як якість особистості. Фізіологічна основа темпераменту. Вивчення видів темпераменту в історії психології. Темперамент та основні властивості нервової системи людини. Психологічна характеристика темпераменту, прояв його основних властивостей стосовно до пізнавальних процесів та предметної діяльності людини. Типології темпераменту: за Гіппократом, за І. П. Павловим, за Г. Хеймансом та Е. Вірсмою, за Дж. Гілфордом та Л. Терстоуном, за Е. Кречмером. Концепція типів статури та темпераменту за У. Шелдоном. Визначення темпераменту за Б. М. Тепловим. Концепція темпераменту В. М. Русалова. Темперамент та індивідуальний стиль діяльності. Загальне та відмінне в темпераменті та індивідуальному стилі діяльності. Вплив темпераменту на успішність навчання і діяльності. Зв'язок темпераменту з основними властивостями особистості. Темперамент і вчинки. Темперамент і властивості людини. Темперамент і характер.

Тема 13. Природа і сутність характеру. Акцентуованість характеру

Загальне уявлення про характер. Особливості характеру як психічного феномену. Теоретичні та експериментальні підходи до дослідження характеру. Структура характеру. Типології характеру за: К. Леонгардом, О.Є. Лічко, К. Г. Юнгом, Е. Фромом. Закономірності формування характеру. Риси характеру та інші риси особистості. Класифікація рис характеру. Місце характеру в загальній структурі особистості. Акцентуація рис характеру. Формування характеру. Характер та індивідуальність людини.

Тема 14. Задатки та здібності людини

Загальне уявлення про здібності. Здібності як умова успішного здійснення діяльності. Природні передумови формування здібностей (задатки). Структура здібностей. Визначення здібностей за Б. М. Тепловим. Характеристика загальних та спеціальних здібностей. Основні етапи розвитку здібностей. Здібності, задатки та генотип. Рівні розвитку здібностей. Теорії здібностей. Умови розвитку здібностей. Взаємозв'язок та взаємокомпенсація різних здібностей. Умови макросередовища і розвитку здібностей. Роль особливостей виховання в розвитку здібностей. Роль гри у формуванні здібностей. Можливість взаємокомпенсації різних здібностей в професійній діяльності. Проблема профорієнтації. Здібності та профорієнтація. Індивідуальні відмінності у здібностях людей, їх діагностика. Зв'язок темпераменту, характеру і здібностей.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				Заочна форма			
	усього	у тому числі			усього	у тому числі		
		лекц.	практ.	сам. роб.		лекц.	практ.	сам. роб.
Тема 1. Психологія як наука. Предмет, завдання і методи психології Сутність психології як науки, її методи дослідження та роль у професійній діяльності вчителя. – формування наукового підходу до аналізу психічних явищ та критичного мислення	6	2	1	4	10	2	-	8
Тема 2. Психіка як об'єкт психології. Виникнення і розвиток психіки Етапи розвитку психіки та механізми формування психічних процесів людини. – розуміння закономірностей розвитку психіки та їх урахування в освітньому процесі	10	2	1	6	10	2	-	8
Тема 3. Відчуття і сприймання – чуттєві форми пізнання дійсності Механізми отримання та первинної обробки інформації людиною. – врахування особливостей сприймання учнів при організації навчання та подачі інформації	12	4	2	6	12	-	-	12
Тема 4. Пам'ять: процеси, теорії і закономірності функціонування Види пам'яті, процеси запам'ятовування, збереження та відтворення інформації. – використання знань про пам'ять для підвищення ефективності навчання та засвоєння інформації	12	4	2	6	10	-	2	8
Тема 5. Мислення і уява – логічні форми пізнання дійсності Операції мислення, типи мислення та роль уяви у пізнавальній діяльності. – розвиток критичного та творчого мислення учнів, генерація нових ідей	12	2	2	8	10	-	2	8
Тема 6. Увага як форма організації психічної діяльності Властивості уваги та умови її ефективного функціонування в навчанні. – організація навчальної діяльності з урахуванням концентрації та стійкості уваги учнів	12	4	2	6	12	-	-	12
Тема 7. Емоційно-вольові процеси і стани особистості Емоції, почуття, воля та їх вплив на поведінку і діяльність людини. – формування емоційної регуляції, стресостійкості та запобігання професійному вигоранню	12	4	2	6	12	-	2	10
Тема 8. Зміст і структура особистості	10	2	2	6	10	2	-	8

Основні компоненти особистості та їх взаємозв'язок. – розуміння індивідуальних особливостей учнів для організації особистісно орієнтованого навчання								
Тема 9. Діяльність та спілкування Структура діяльності та роль спілкування як провідного механізму взаємодії. – розвиток ефективної комунікації та взаємодії в освітньому процесі	10	2	2	6	12	-	-	12
Тема 10. Міжособові стосунки в групах Динаміка груп, лідерство та особливості взаємин у колективі. – формування навичок командної роботи та конструктивної взаємодії в учнівському колективі	10	2	2	6	10	2	-	8
Тема 11. Мотиви та мотивація Структура мотиваційної сфери та фактори, що впливають на поведінку людини. – формування навчальної мотивації та підтримка пізнавальної активності учнів	10	2	2	6	10	-	2	8
Тема 12. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки Типи темпераменту та їх прояви в діяльності та спілкуванні. – урахування типів темпераменту при організації навчання та взаємодії	12	4	2	6	10	2	-	8
Тема 13. Природа і сутність характеру. Акцентуованість характеру Структура характеру та особливості його акцентуацій. – врахування індивідуальних рис характеру для побудови ефективної педагогічної взаємодії.	12	4	2	6	10	2	-	8
Тема 14. Задатки та здібності людини Взаємозв'язок задатків, здібностей і обдарованості у розвитку особистості. – виявлення та розвиток здібностей учнів, підтримка їхнього інтелектуального та творчого потенціалу	10	2	2	6	12	-	-	12
Усього годин	150	40	26	84	150	12	8	130
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ – ЕКЗАМЕН								

5. ПИТАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Психологія як наука. Предмет, завдання і методи психології 1. Загальна характеристика основних етапів розвитку психології. 2. Предмету та завдання сучасної психології. 3. Основні методи психології та їх характеристика.	1	-
2	Тема 2. Психіка як об'єкт психології. Виникнення і розвиток психіки. 1. Психіка та її відмінність від інших властивостей матерії. 2. Стадія елементарної сенсорної психіки, її нижчий та вищий рівень. 3. Стадія перцептивної психіки, її особливості. 4. Основні етапи розвитку психіки: панпсихізм, антропсихізм, біопсихізм, нейропсихізм та ін. 5. Особливості психіки людини.	1	-
3	Тема 3. Відчуття і сприймання – чуттєві форми пізнання дійсності 1. Загальна характеристика відчуттів як почуттєвого пізнання. 2. Основні підходи до дослідження відчуттів в психології. 3. Основні властивості відчуттів. 4. Класифікація відчуттів. 5. Поняття «порогів чутливості». Основний психофізичний закон Вебера-Фехнера. 6. Психофізіологічні закономірності відчуттів. 7. Адаптація. Сенсibilізація. Синестезія. 8. Явище послідовного образу.	2	-

4	Тема 4. Пам'ять: процеси, теорії і закономірності функціонування 1. Загальна характеристика пам'яті та її роль у життєдіяльності й пізнавальній сфері. 2. Теорії пам'яті. 3. Основні якості пам'яті. 4. Основні рівні вивчення механізмів пам'яті. 5. Класифікація видів пам'яті. 6. Загальна характеристика процесів пам'яті. 7. Індивідуальні особливості пам'яті, типи пам'яті. 8. Феномени та ефекти пам'яті. 9. Методи діагностики пам'яті.	2	2
5	Тема 5. Мислення і уява – логічні форми пізнання дійсності 1. Сучасні теорії мислення. 2. Структура мислення. Особливості розвитку мислення в онтогенезі. 3. Типи мислення та їх характеристика. 4. Поняття критичного мислення. Розвиток критичного мислення. 5. Загальна характеристика мовлення. Функції мовлення. 6. Види мовлення, їх характеристика. Усне та письмове мовлення. Монологічне та діалогічне мовлення. 7. Уява як форма раціонального пізнання. Функції уяви. 8. Психологічні механізми уяви. 9. Характеристика видів уяви.	2	2
6	Тема 6. Увага як форма організації психічної діяльності 1. Проблема уваги в сучасній психології. 2. Основні теорії уваги. 3. Загальна характеристика уваги. 4. Види уваги. 5. Структура уваги. Властивості уваги. 6. Розгубленість, її типи. 7. Дослідження особливостей уваги.	2	-
7	Тема 7. Емоційно-вольові процеси і стани особистості 1. Загальна характеристика емоцій і почуттів людини. 2. Функції і роль емоцій. Роль «позитивних» і «негативних» емоцій. 3. Емоція як реакція на ситуацію і подія. Афект. 4. Настрій (емоційний фон в даний момент). 5. Емоційні стани: стрес (стан емоційної напруженості); нудьга (стан монотонії); відраза (стан психічного пересичення). 6. Феномен «емоційного вигорання». 7. Почуття як стійке емоційне ставлення до значимого об'єкта (емоційна установка). Співвідношення понять «почуття» і «емоція». 8. Класифікація почуттів. 9. Поняття вольової дії. Основні функції вольової дії. 10. Поняття вольової якості особистості. Розвиток волі в онтогенезі. Структура і загальні характеристики вольових якостей. Вікові особливості формування здатності до вольових дій. 11. Класифікації вольових якостей.	2	2
8	Тема 8. Зміст і структура особистості 1. Співвідношення понять «людина», «індивід», «особистість» та «індивідуальність». 2. Соціалізація як необхідний етап розвитку особистості. Стадії соціалізації на різних вікових етапах: молодший шкільний та підлітковий вік. 3. Особливості первинної та вторинної соціалізації. 4. Розбіжності між соціалізацією дітей та дорослих. Ресоціалізація. 5. Саморозвиток та самореалізація особистості. Інкультурація. 6. Психологічна структура особистості. 7. Я-концепція та образ Я. 8. Самооцінка та рівень домагань особистості. Самоповага особистості. 9. Установки особистості. 10. Критерії сформованості особистості.	2	-
9	Тема 9. Діяльність та спілкування 1. Поняття діяльності в психології.	2	-

	2. Структура діяльності: цілі, мотиви, дії. 3. Уміння й навички. 4. Види діяльності та їх характеристика: праця, спілкування, гра. 5. Поняття та структура спілкування: комунікація, інтеракція, перцепція. 6. Взаємодія людей у соціальних групах. Групові феномени: конформізм, «зсув ризику», лідерство. 7. Ефекти сприймання. 8. Психологічні механізми впливу в процесі спілкування: переконання, психічне зараження, навіювання, наслідування. 9. Поняття атракції.		
10	Тема 10. Міжособові стосунки в групах 1. Поняття про групи. 2. Групи та їх класифікація. 3. Колектив як вища форма розвитку групи. 4. Диференціація в групах і колективах. 5. Інтеграція в групах і колективах. 5. Групові процеси та розвиток міжособових стосунків учнів початкових класів. 6. Методи соціометрії та референтометрії.	2	-
11	Тема 11. Мотиви та мотивація 1. Мотиваційна сфера особистості. 2. Поняття мотиву. 3. Потреби і мотиви. 4. Поняття мотивації. 5. Спрямованість особистості: зміст, види, форми прояву. 6. Умови розвитку мотивації особистості. 7. Теорії мотивації у психології. 8. Мотивація успіху й боязнь невдачі (опитувальник А. А. Реана).	2	2
12	Тема 12. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки 1. Темперамент як психодинамічна якість індивіду. 2. Загальна характеристика фізіологічних основ темпераменту за І.П. Павловим. 3. Характеристика основних типологій темпераменту. 4. Темперамент та діяльність. Поняття індивідуального стилю діяльності. 5. Залежність стильової характеристики особистості від темпераменту. 6. Темперамент, стиль діяльності та стиль керівництва. 7. Діагностика темпераменту.	2	-
13	Тема 13. Природа і сутність характеру. Акцентуованість характеру 1. Характер як система найбільш стійких рис особистості. 2. Співвідношення темпераменту і характеру. 3. Загальна характеристика типології характеру в сучасній психології. 4. Формування та становлення типів акцентуації характеру за К. Леонгардом та О.Є. Лічко. 5. Психоаналітичні типології характеру за К.Г. Юнгом. 6. Особливості формування характеру. 7. Вплив національних, професійних, вікових факторів на формування індивідуального характеру. 8. Вплив характеру на поведінку людини. 9. Діагностика характеру.	2	-
14	Тема 14. Задатки та здібності людини 1. Загальна характеристика здібностей людини. 2. Співвідношення здібностей та успішності навчання, успішності діяльності. 3. Класифікація здібностей у сучасній психології. 4. Геніальність, обдарованість, талант, майстерство. 5. Загальна характеристика сучасних теорій здібностей. 6. Індивідуальні відмінності у здібностях людей, їх діагностика. 7. Метод близнюків у дослідженні здібностей.	2	-
	Всього	26	8

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

До самостійної роботи студентів щодо вивчення дисципліни «Основи загальної психології» включаються:

1. Знайомство з науковою та навчальною літературою відповідно зазначених у програмі тем.
2. Опрацювання лекційного матеріалу.
3. Підготовка до практичних занять.
4. Консультації з викладачем протягом семестру.
5. Самостійне опрацювання окремих питань навчальної дисципліни.
6. Підготовка та виконання індивідуальних завдань у вигляді доповідей, есе, презентацій.
7. Підготовка до підсумкового контролю.

Тематика та питання до самостійної підготовки та індивідуальних завдань

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Тема 1. Психологія як наука. Предмет, завдання і методи психології <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Підберіть п'ять приказок, в яких зафіксовані життєві психологічні знання. Спробуйте пояснити їх і з'ясувати, які особливості цих знань у них втілені. 2. Назвіть (перерахуйте) найбільш значні школи (напрями) психологічної науки в ХХ ст. та імена їх найвидатніших представників. 3. Розкрийте внесок Г. С. Костюка у становлення та розвиток вітчизняної психологічної науки. 4. Скласти схему: «Методи психології». <i>Ведення психологічного словника.</i>	4	8
2	Тема 2. Психіка як об'єкт психології. Виникнення і розвиток психіки <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Наведіть приклади, які дозволять проілюструвати психічні стани, властивості та процеси. Який існує взаємозв'язок психічних станів людини з психічними процесами і властивостями особистості? У чому полягає індивідуальна своєрідність і типовість, різноманіття і полярність психічних станів людини? 2. Укладіть порівняльну таблицю, визначивши найсуттєвіші відмінності психіки людини і тварин: «Розбіжності психіки людини і тварини». 3. Яка роль свідомості у розвитку людини? Чому свідомість притаманна лише людині, але не проявляється навіть у вищих тварин? 4. Хто вперше почав вивчати неусвідомлювані психічні процеси у психології? 5. Який взаємозв'язок свідомого і несвідомого у психіці людини? 6. Знайдіть в психологічній літературі інформацію про дітей, які виховувалися тваринами. Чому виникали проблеми з тим, щоб ці діти змогли жити серед людей? 7. Есе-роздум: Як розвиток психічних процесів у рамках раннього втручання впливає на подальшу соціальну адаптацію дитини до освітнього середовища початкової школи? <i>Ведення психологічного словника.</i>	6	8
3	Тема 3. Відчуття і сприймання – чуттєві форми пізнання дійсності <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i>	6	12

	1. Визначте, про яку закономірність відчуттів йдеться у наведеному прикладі. «При вигляді лимона у багатьох людей виділяється слина і відчувається смак кислого». 2. Визначте, з чим пов'язане описане явище. «На білій стіні висить годинник, чорний циферблат якого укладено в овал сріблястого кольору. Людина пильно вдивляється в циферблат, намагаючись визначити положення стрілок, а потім переводить погляд на білу стіну і раптом «бачить» там годинник в дещо зміненому вигляді». 3. Знайдіть приклади сенсibilізації та адаптації аналізаторів, пов'язаних із професійною діяльністю людини. 4. Чим відрізняється сприйняття від відчуттів? 5. У чому особливості сприйняття руху, простору і часу? 6. Скласти схему: «Види відчуттів». <i>Ведення психологічного словника.</i>		
4	Тема 4. Пам'ять: процеси, теорії і закономірності функціонування <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Яка роль повторення в процесі запам'ятовування? 2. Що таке «фактор краю»? 3. Як залежить продуктивність опосередкованого запам'ятовування від характеру асоціативних зв'язків? 4. Як впливає емоційний стан на процес заучування та довгострокового запам'ятовування? 5. Чи пов'язана модальність сприймання, уявлення та запам'ятовування? 6. Поясніть, чому ми завжди довше пам'ятаємо про роботу, яку не встигли закінчити. Який ефект із цим пов'язаний? 7. Поясніть, чому інтенсивне опрацювання матеріалу в короткий час приводить до більш ефективного запам'ятовування, ніж тривале, але неінтенсивне вивчення. 8. Скласти схему: «Види пам'яті». <i>Ведення психологічного словника.</i>	6	8
5	Тема 5. Мислення і уява – логічні форми пізнання дійсності <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Який вид умовиводів реалізується у нижченаведеному прикладі: «Вчитель по черзі викликає всіх учнів у класі за прізвищами. Кожен відкликається. На підставі того, що кожен у списку виявився на місці, вчитель робить висновок, що в класі немає відсутніх». 2. Визначте, які види мислення виявляються в наведених нижче ситуаціях: а) Збирання дитиною конструктора. б) Проектування дизайнером інтер'єру приміщення. в) Перекладання речей на полиці з місця на місце з метою знайти спосіб найкращого їх розміщення. г) Рішення навчальної задачі новим способом. 3. Поясніть, чому деякі люди, неосвічені в медицині, прочитавши опис якогось захворювання, схильні уявляти, що вони захворіли саме на цю хворобу, що й у них виявляються симптоми цієї хвороби. Яка особливість людської уяви виявляється при цьому? 4. Проведіть спостереження за маленькою дитиною. Назвіть критерії	8	8

	зовнішнього та внутрішнього мовлення. 5. Розробіть психологічні рекомендації батькам: що потрібно робити, щоб розвинути творчу уяву дитині? 6. Опрацюйте науково-педагогічні джерела та дайте письмову відповідь: - розкрийте поняття «критичне мислення» у контексті сучасної освіти; - визначте основні ознаки критичного мислення учнів; - поясніть роль учителя у формуванні критичного мислення в освітньому процесі. <i>Ведення психологічного словника.</i>		
6	Тема 6. Увага як форма організації психічної діяльності <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Чи можлива розумна діяльність без уваги? Чим може зумовлюватися неувважність учнів на заняттях? 2. Проаналізуйте, як неувважність учнів може проявлятися: - під час роботи за комп'ютером; - при виконанні алгоритмічних завдань; - у процесі пошуку інформації в інтернеті. Вкажіть психологічні та цифрові чинники, що зумовлюють неувважність (перевантаження інформацією, сповіщення, багатозадачність тощо). 3. Який зв'язок уваги з іншими психічними процесами? 4. Чим відрізняються довільна та післядовільна увага? 5. Школяр вчить уроки і водночас слухає улюблену рок – групу. За якої умови це сприятиме, а за якої – перешкоджатиме навчанню? 6. Встановіть найбільш типові порушення уваги та запропонуйте способи їх корекції. 7. Опрацюйте методики (тест «Структура інтелекту» Р. Амтхауера, тест «Таблиці Шульте») і проаналізуйте отримані вами результати. <i>Ведення психологічного словника.</i>	6	12
7	Тема 7. Емоційно-вольові процеси і стани особистості <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. У чому полягає відмінність між емоціями та почуттями? 2. Дайте характеристику наступним почуттям: симпатія та антипатія, прив'язаність, дружба, любов та закоханість, заздрість, ревності, щастя, ворожість. 3. Поняття про псевдопочуття. Почуття «нового», «почуття обов'язку», «почуття причетності», «почуття ліктя» та інші. 4. За якими параметрами можна оцінювати емоції? 5. Які переваги та недоліки методу самооцінки та самозвіту в оцінці емоцій? 6. Проаналізуйте поняття «емоційна зрілість», «емоційна незрілість»? 7. Розкрийте поняття емоційної експресії. 8. Наведіть приклади, як проявляється вольова регуляція поведінки під час навчання. 9. Що спричиняє в людини психічний стан фрустрація? Які її прямі психологічні наслідки? 10. З'ясуйте власну здатність до емпатії за допомогою «Методики діагностики рівня емпатичних здібностей» В.В.Бойка. Проаналізуйте результати. Розробіть психологічні рекомендації, спрямовані на емоційну	6	10

	регуляцію власної поведінки. 11. Що таке професійне (емоційне) вигорання? Назвіть його основні ознаки. Чому педагог (зокрема вчитель інформатики) належить до групи ризику щодо емоційного вигорання? <i>Ведення психологічного словника.</i>		
8	Тема 8. Зміст і структура особистості <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Розкрийте поняття «Я-концепція», «образ Я», «самооцінка», «рівень домагань». Поясніть, як формується Я-концепція в процесі навчання та соціальної взаємодії. Чому адекватна самооцінка є важливою умовою особистісного й професійного розвитку педагога? 2. Наведіть приклади актуалізації в свідомості людини різних «образів Я»: «Я-реальне», «Я-динамічне», «Я-ідеальне», «Я-ретроспективне», «Я-функціонально-рольове», «Я-соціальне», «Я-фізичне», «Я-духовне». 3. Поясніть значення поняття «рівень прагнень». Яке співвідношення рівня прагнень і можливостей необхідне для забезпечення кращого розвитку й формування особистості? 4. Проаналізуйте, які соціальні ролі ви виконуєте. 5. <i>Аналіз педагогічної ситуації.</i> Ознайомтеся з ситуацією та виконайте аналіз: Учень уникає складних завдань, бо вважає, що «в нього все одно не вийде», хоча має достатній рівень знань. - Які особливості Я-концепції та самооцінки проявляються в цій ситуації? - Який рівень домагань можна припустити? - Які педагогічні дії сприятимуть формуванню адекватної самооцінки учня? <i>Ведення психологічного словника.</i> <i>Підготувати презентацію: «Теоретичні підходи до типології особистості» (теоретичний підхід на вибір).</i>	6	8
9	Тема 9. Діяльність та спілкування <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Охарактеризуйте навчання як вид діяльності. Вкажіть його природу, мотиви, вікові та сутнісні характеристики. 2. Охарактеризуйте працю як вид діяльності. Вкажіть його природу, мотиви, вікові та сутнісні характеристики. 3. Які механізми та ефекти соціальної перцепції виявляються при співпраці педагога та учня? В якому разі їх вплив матиме позитивний або негативний ефекти? 4. Які функції виконує спілкування? Спробуйте самостійно дібрати приклади, що розкривають зміст кожної з функцій спілкування. 5. Що належить до невербальних засобів спілкування? Розкрийте їхню сутність. 6. Які маніпуляції застосовуються в процесі спілкування? Назвіть не менше 5 видів маніпуляцій, які найчастіше зустрічаються: в освітньому середовищі; у цифровій комунікації (месенджери, соціальні мережі, онлайн-навчання). 7. <i>Аналіз педагогічної ситуації.</i> У навчальній групі під час спільної роботи над проєктом частина студентів підтримує ідею, запропоновану неформальним лідером, хоча має сумніви щодо її ефективності. Водночас декілька учасників утримуються від висловлення власної думки, аби не	6	12

	«випадати з колективу». Визначте прояви конформізму та лідерства. Проаналізуйте, які механізми психологічного впливу (переконання, навіювання, психічне зараження, наслідування) діють у цій ситуації. Запропонуйте умови та прийоми, що підвищують ефективність спілкування і сприятимуть конструктивній груповій взаємодії. <i>Ведення психологічного словника.</i>		
10	Тема 10. Міжособові стосунки в групах <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Що таке колектив і яка його роль у становленні особистості? Чим ця група людей відрізняється від інших? 2. В чому суть явищ психологічної сумісності та конфлікту у міжособистісних стосунках? 3. Яка роль психологічних механізмів міжособистісних відносин у становленні особистості та розвитку групи? 4. Розкрийте роль референтної групи в становленні особистості. 5. Проаналізуйте особливості міжособистісних відносин у групі, використовуючи методику «Соціометрія» (Дж. Морено). 6. Опрацюйте методику «Визначення індексу групової згуртованості» Сішора і проаналізуйте отримані вами результати. 7. Розробіть психологічні рекомендації, спрямовані на покращення психологічного клімату в колективі. 8. Які психологічні особливості молодшого шкільного віку впливають на формування міжособових стосунків? Яку роль відіграє спільна навчальна та ігрова діяльність у розвитку взаємин між учнями? 9. <i>Напишіть есе</i> (1-2 сторінки) на тему: «Роль учителя початкових класів у формуванні здорових міжособових стосунків учнів». <i>Ведення психологічного словника.</i>	6	8
11	Тема 11. Мотиви та мотивація <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Чим відрізняються між собою поняття «уміння», «навичка», «звичка»? 2. Якими є особливості мотивації досягнення успіхів і уникнення невдач? Як можна пояснювати безпорадність з точки зору мотивації? 3. Наведіть приклади ситуацій, у яких актуалізуються мотиви досягнення успіху й уникнення невдач. 4. Охарактеризуйте внутрішню та зовнішню мотивацію учнів. Поясніть, чому мотивація є ключовим чинником активізації пізнавальної діяльності школярів. 5. Здійснити діагностику мотивації навчання (за будь-якою методикою). 6. <i>Аналіз педагогічної ситуації.</i> Ознайомтеся з ситуацією: Учні одного класу по-різному ставляться до навчання: одні активно працюють, інші виконують завдання лише під контролем учителя, частина демонструє низьку зацікавленість. Які індивідуальні особливості учнів можуть впливати на рівень їхньої мотивації? Які типи мотивів переважають у різних групах учнів? Які педагогічні прийоми доцільно застосувати для підвищення мотивації та залучення всіх учнів до пізнавальної діяльності?	6	8

	7. <i>Напишіть есе (1-2 сторінки) на тему: «Урахування вікових та індивідуальних особливостей учнів як умова формування стійкої навчальної мотивації».</i> <i>Ведення психологічного словника.</i>		
12	Тема 12. Темперамент як формально-динамічна основа поведінки <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Які якості особистості потрібно віднести до властивостей темпераменту? 2. Яке співвідношення темпераменту й особистості? Наведіть приклади, як це співвідношення проявляється у поведінці. 3. Наведіть приклади, яким чином можуть бути пов'язані вік, стать, конституція з властивостями особистості. 4. Навести приклади представників різних типів темпераменту серед літературних героїв. 5. Дайте порівняльну характеристику типам темпераментів людини, спираючись на властивості НС людини. <i>Ведення психологічного словника.</i> <i>Підготувати презентацію на тему: «Індивідуальні типологічні відмінності учнів і диференціація завдань з інформатики».</i>	6	8
13	Тема 13. Природа і сутність характеру. Акцентуованість характеру <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Які риси особистості поєднуються в характері? 2. У чому виявляється акцентуація характеру особистості? 3. Яким є механізм формування властивостей характеру? 4. Яка роль самовиховання у становленні характері особистості? 5. Напишіть самохарактеристику. Згрупуйте риси характеру на підставі ставлення до речей, інших людей, самого себе, діяльності. До якого типу ви віднесете свій характер? Як формувалися окремі риси вашого характеру? Чи властиве вам загострення якихось рис? 6. Опрацюйте методику «Опитувальник Шмішека» і проаналізуйте отримані вами результати. <i>Ведення психологічного словника.</i> <i>Підготувати презентацію «Типи акцентуацій характеру та їх прояв у навчальній діяльності учнів (на прикладі уроків інформатики)».</i> <i>Складіть есе щодо особливостей власних акцентуацій характеру як умова професійної ефективності вчителя інформатики.</i>	6	8
14	Тема 14. Задатки та здібності людини <i>Підготуйте короткі відповіді на такі запитання:</i> 1. Охарактеризуйте основні види здібностей людини, встановіть зв'язок між ними. 2. Обдарованість, задатки, здібності, геніальність – як розрізнити і пов'язати ці поняття? 3. Якою є природа індивідуально-психологічних відмінностей людей і їх здібностей? 4. Як можна пояснити той факт, що людина, яка не має здібностей до певного виду діяльності, досягає в ній таких самих високих результатів, як і та, що має здібності до цього виду діяльності? 5. Ознайомтеся з переліком здібностей, важливих для професії педагога.	6	12

З'ясуйте, які з них є відносно загальними, а які – відносно спеціальними: а) Творче ставлення до справи. б) Високий рівень розумових здібностей в) Здатність розуміти внутрішній стан іншої людини. г) Організаторські здібності д) Здатність добре володіти собою, керувати своїми почуттями. е) Здатність передбачити зміни в поведінці й розвитку особистості. д) Здатність передавати іншим своє ставлення до справи. 6. З'ясуйте, що дає можливість людині нижчого рівня здібностей до певної діяльності виконувати її краще, ніж людині більш здібній? Які психічні якості особистості роблять це можливим? 7. Доберіть приклади з життя видатних людей (вчених, письменників, акторів, музикантів, політиків), які демонструють особливості прояву, розвитку, компенсації, взаємозв'язку здібностей. <i>Ведення психологічного словника.</i>		
Всього	84	130

7. ВИДИ ТА МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Види контролю	Складові оцінювання	
	Для екзамену	Для заліку
поточний контроль , який здійснюється у ході: проведення практичних (лабораторних) занять, виконання самостійної роботи, індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача тощо.	50%	100%
підсумковий контроль	50%	

Методи діагностики знань (контролю)	фронтальне опитування; наукова доповідь, есе, усне повідомлення, індивідуальне опитування; робота у групах; ділова гра, розв'язання ситуаційних завдань, кейсів, практичних завдань, екзамен.
--	---

Питання до екзамену

1. Поняття про психологію. Завдання та предмет психології.
2. Місце психології в системі наук.
3. Методи психологічних досліджень. Загальна характеристика.
4. Основні методи психологічних досліджень. Спостереження.
5. Основні методи психологічних досліджень. Експеримент.
6. Додаткові методи психологічних досліджень.
7. Етапи розвитку психології як науки.
8. Класифікація психічних явищ: психічні процеси, психічні стани, психічні якості особистості.
9. Психіка як властивість живої матерії.
10. Основні функції психіки.
11. Розвиток психіки тварин.
12. Стадії та рівні розвитку психіки та поведінки тварин за теорією О.М. Леонтьєва та К.Е. Фабрі.
13. Характеристика стадії елементарної сенсорної психіки.
14. Характеристика стадії перцептивної психіки.
15. Характеристика інтелектуальної поведінки тварин.
16. Свідомість як найвищий рівень психічного відображення.
17. Культурно-історична концепція розвитку людини Л.С. Виготського.

18. Роль праці в формуванні та розвитку особистості людини.
19. Структура свідомості.
20. Самосвідомість, розвиток самосвідомості.
21. Відчуття як елементарний пізнавальний процес. Основні властивості відчуттів.
22. Класифікація відчуттів.
23. Чутливість. Пороги чутливості. Абсолютні пороги чутливості. Відносний поріг чутливості. Закон Вебера-Фехнера.
24. Адаптація органів почуттів. Синестезія. Сенсibiliзація.
25. Сприймання. Властивості сприймання.
26. Види сприймання. Апперцепція.
27. Загальна характеристика уваги. Фізіологічні основи уваги.
28. Види уваги. Основні властивості уваги.
29. Пам'ять, види пам'яті. Фізіологічні основи пам'яті.
30. Теоретичні підходи до вивчення пам'яті.
31. Процеси пам'яті. Властивості пам'яті.
32. Забування, основні причини забування.
33. Відтворення, узнавання, пригадування, спогади.
34. Феномени пам'яті.
35. Загальна характеристика мовлення. Функції мовлення.
36. Види мовлення. Їх характеристика.
37. Загальна характеристика уяви. Функції уяви.
38. Види уяви. Їх характеристика.
39. Загальна характеристика мислення.
40. Розумові операції: аналіз, синтез, порівняння, абстрагування, узагальнення, конкретизація, класифікація.
41. Логічні форми мислення. Поняття. Судження. Умовивід: аналогія, індукція, дедукція.
42. Типи мислення. Їх характеристика. Особливості розвитку мислення в онтогенезі.
43. Наочно-діюче мислення. Наочно-образне мислення. Абстрактно-логічне мислення.
44. Практичне та теоретичне мислення.
45. Репродуктивне і творче мислення.
46. Дискурсивне й інтуїтивне мислення.
47. Процес розвитку мислення в онтогенезі.
48. Теорії мислення.
49. Емоції, почуття. Види вищих почуттів.
50. Теоретичні підходи до вивчення емоцій.
51. Властивості емоцій. Види емоцій.
52. Гнів, огида та презирство: причини, переживання, значення.
53. Печаль, горе та депресія: причини, переживання, значення.
54. Страх та тривога: причини, переживання, функції та соціалізація.
55. Воля. Етапи вольового акту.
56. Вікові особливості формування здатності до вольових дій.
57. Інтернальний та екстернальний локуси контролю.
58. Потреби, види та рівні потреб. Ієрархічна структура потреб.
59. Мотиви. Форми мотивів.
60. Спонукальні мотиви: установки, потяги та бажання.
61. Притягальні мотиви: інтереси, мрії, ідеали та переконання.
62. Діяльність і її структура.
63. Види діяльності: гра, навчання, праця.
64. Способи діяльності. Вміння, навички, звички.
65. Неусвідомлені механізми свідомих дій. Автоматизми.
66. Поняття групи в психології. Соціометрія.
67. Поняття про колектив.
68. Спілкування. Структура спілкування.
69. Спілкування. Функції спілкування.

70. Засоби спілкування: вербальні, невербальні.
71. Взаємодія в спілкуванні. Види взаємодій.
72. Механізми психологічного впливу.
73. Перцептивний аспект у спілкуванні.
74. Фізіологічні основи психіки людини.
75. Взаємозв'язок психіки та мозку людини.
76. Проблема особистості у вітчизняній та зарубіжній психології.
77. Поняття індивіду, первинні та вторинні властивості.
78. Психологічна характеристика індивіду.
79. Особистість, її психологічна структура.
80. Поняття індивідуальності.
81. Структура особистості в психологічних теоріях.
82. Поняття про зрілу особистість.
83. Розвиток і формування особистості.
84. Соціалізація та інтерналізація особистості. Стадії соціалізації на різних вікових етапах.
85. «Я-концепція» особистості.
86. Темперамент. Фізіологічні основи темпераменту.
87. Типи темпераментів, їх властивості.
88. Теорії темпераменту.
89. Властивості темпераменту.
90. Поняття характеру, стійкі риси характеру.
91. Структура характеру.
92. Загальна характеристика соціальних характерів.
93. Типологія характерів за Е. Фромом.
94. Акцентуйовані характери за К. Леонгардом.
95. Типологічна модель характерів за О.Є. Лічко.
96. Маніпулятивні характери за типологією Е. Шострома.
97. Модель індивідуальних характерів за К. Юнгом.
98. Здібності, види здібностей.
99. Задатки. Фізіологічне і соціальне в задатках.
100. Обдарованість. Талант. Геніальність.
100. Здібності та інтелект.

**8. ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ У
МІЖНАРОДНОМУ ГУМАНІТАРНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ**
(поточний контроль, підсумковий контроль, загальний результат оцінювання)

ЕКЗАМЕН

Поточний контроль			
Види роботи	Планові терміни виконання	Форми контролю та звітності	Максимальний відсоток оцінювання
Систематичність і активність роботи на практичних (лабораторних) заняттях			
1.1. Підготовка до практичних (лабораторних) занять	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Перевірка обсягу та якості засвоєного матеріалу під час практичних (лабораторних) занять	30
Виконання завдань для самостійного опрацювання			
1.2. Індивідуальне тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Розгляд відповідного матеріалу під час аудиторних занять або ІКР ¹ , перевірка конспектів навчальних текстів тощо	10
Виконання індивідуальних завдань, дослідна робота здобувача			
1.3. Інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовка наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо.	Відповідно до робочої програми та розкладу занять	Обговорення результатів проведеної роботи під час аудиторних занять, наукових конференцій та круглих столів.	10
Разом балів за поточний контроль			50
Підсумковий контроль екзамен			50
Загальний результат оцінювання			100

Поточний контроль знань здобувачів освіти при формі контролю **екзамен** (максимум 50 балів) оцінюється за шкалою («2», «3», «4», «5»), з обов'язковим переведенням балів за кожний вид роботи таким чином:

- за підготовку до аудиторних занять (максимум 30 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості практичних (лабораторних) занять, для переводу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 6;
- за виконання завдань для самостійного опрацювання (тестування, завдання, підготовка реферату (есе) за заданою тематикою) (максимум 10 балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості програмного матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення, для переводу зазначених балів середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2;
- за інші види індивідуальних завдань, в т.ч. підготовку наукових публікацій, участь у роботі круглих столів, конференцій тощо (максимум 10- балів) здобувачу освіти необхідно мати не менше 1/2 оцінок від загальної кількості інших видів індивідуальних завдань, для переводу балів за підготовку до аудиторних занять середньоарифметична оцінка множиться на коефіцієнт 2.

¹ Індивідуально-консультативна робота викладача зі здобувачами

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗА ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ

- «2» - виставляється за неправильну відповідь (письмову роботу), яка не відповідає змісту теми та свідчить про нерозуміння її основних положень;
- «3» - виставляється за відповідь (письмову роботу), яка відповідає змісту теми, але є неповною і неточною у визначенні понять, свідчить про неповне розуміння основних положень навчального матеріалу, свідчить про те, що знання студента мають фрагментарний, поверховий характер;
- «4» - оцінюється правильна і обґрунтована відповідь (письмова робота), з якої видно, що студент знає й розуміє теоретичний матеріал в обсязі навчальної теми, володіє необхідними навичками, не допускає суттєвих помилок.
- «5» - оцінюється повна, правильна, ґрунтовна відповідь (письмова робота) на запитання теми, що передбачає логічність і послідовність викладу матеріалу, володіння термінологією, показує вміння повно й глибоко використовувати теоретичні знання в практичній площині.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ЗА ЕКЗАМЕН (максимум 50 балів)

Рівень знань оцінюється:

- від 40 до 50 балів - студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки;
- від 30 до 40 балів - студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді;
- 20 - 30 балів - студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.
- 10 - 20 балів - володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих;
- 0 - 10 балів - володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки.

9. КРИТЕРІЇ ЗАГАЛЬНИХ РЕЗУЛЬТАТІВ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ (для екзамену)

Рівень знань оцінюється:

- «відмінно» / «зараховано» А - від 90 до 100 балів. Студент виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно знаходити та опрацьовувати необхідну інформацію, демонструє знання матеріалу, проводить узагальнення і висновки. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, під час яких давав вичерпні, обґрунтовані, теоретично і практично правильні відповіді, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» В - від 82 до 89 балів. Студент володіє знаннями матеріалу, але допускає незначні помилки у формуванні термінів, категорій, проте за допомогою викладача швидко орієнтується і знаходить правильні відповіді. Був присутній на лекціях та семінарських заняттях, має конспект з виконаними завданнями до самостійної роботи, презентував реферат (есе) за заданою тематикою, проявляє активність і творчість у науково-дослідній роботі;
- «добре» / «зараховано» С - від 74 до 81 балів. Студент відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, але дає недостатньо обґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, реферату та активність у науково-дослідній роботі;

- «задовільно» / «зараховано» D - від 64 до 73 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на середньому рівні, допускає помилки, серед яких є значна кількість суттєвих. При цьому враховується наявність конспекту з виконаними завданнями до самостійної роботи, рефератів (есе);
- «задовільно» / «зараховано» E - від 60 до 63 балів. Студент був присутній не на всіх лекціях та семінарських заняттях, володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні, на всі запитання дає необґрунтовані, невичерпні відповіді, допускає помилки, має неповний конспект з завданнями до самостійної роботи.
- «незадовільно з можливістю повторного складання» / «не зараховано» FX – від 35 до 59 балів. Студент володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу.
- «незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни» / «не зараховано» F – від 0 до 34 балів. Студент не володіє навчальним матеріалом.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами

100-бальною шкалою	Шкала за ECTS	За національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100 (10-12)	A	Відмінно	зараховано
82-89 (8-9)	B	Добре	
74-81(6-7)	C		
64-73 (5)	D	Задовільно	
60-63 (4)	E		
35-59 (3)	FX	незадовільно	не зараховано
1-34 (2)	F		

10. ДОТРИМАННЯ ВИМОГ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

Викладання та засвоєння навчальної дисципліни передбачає неухильне дотримання вимог академічної доброчесності, яка регулюється Законом України “Про освіту” (Відомості Верховної Ради (ВВР), 2014, № 37-38, ст.2004), «Методичними рекомендаціями для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності» (Лист МОН № 1/9-650 від 23.10.18 року), іншими нормативними документами. Зокрема, основні засади дотримання академічної доброчесності визначено у «Положенні про академічну доброчесність у Міжнародному гуманітарному університеті», «Кодексі академічної доброчесності Міжнародного гуманітарного університету» та «Інструкції щодо процедури технічної перевірки на наявність текстових запозичень (академічного плагіату)», затвердженої наказом МГУ від 03.05.2024 р., № 708а.

Відповідно до ст.42 Закону України “Про освіту” академічна доброчесність - це сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Меленчук Н.І. Конспект лекцій з навчальної дисципліни «Основи загальної психології» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика) денної та заочної форм навчання [Електронне видання]. Одеса: МГУ, 2025. 103 с.
2. Меленчук Н.І. Основи загальної психології. Навчально-методичні рекомендації до практичних занять та самостійної роботи з навчальної дисципліни «Основи загальної психології» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика) денної та заочної форми навчання [Електронне видання]. Одеса: МГУ, 2025. 65 с.
3. Бедан В.Б., Меленчук Н.І. Конспект лекцій з дисципліни «Психологія інклюзивного супроводу» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня освітньо-професійної програми «Інформатика та програмування» спеціальності 014.09 Середня освіта (Інформатика) денної та заочної форм навчання / В.Б. Бедан, Н.І. Меленчук; Міжнародний гуманітарний університет – Одеса: МГУ, 2024. – 56 с.
4. Буняк Н.А. Загальна психологія: лекції. Тернопіль: вид-во ТНТУ ім. І. Пулюя, 2017. 300 с.
5. Варій М.Й. Загальна психологія. Львів : Апріорі, 2016. 382 с.
6. Долинська Л.В. Загальна психологія : Хрестоматія. К. : Каравела, 2017. 640 с.
7. Дуткевич Т.В. Загальна психологія. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 388 с.
8. Максименко С. Д., Соловієнко В.О. Загальна психологія. Київ : МАУП, 2020. 256 с.
9. Москалець В.П. Загальна психологія. К. : Ліра, 2020. 564 с.
10. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник. К. : Каравела, 2020. 418 с.
11. Рибалка В.В. Методологічні проблеми наукової психології: посібник. Київ: Талком, 2017. 245 с.
12. Савчин М. В. Загальна психологія: навчальний посібник. Київ: ВЦ «Академія», 2020. 344 с.

Допоміжна

1. Бабаян Ю.О. Соціальна психологія. Хрестоматія: навчальний посібник. Миколаїв: Іліон, 2017. 286 с.
2. Загальна психологія : хрестоматія : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. / упоряд.: О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук [та ін.]. Київ : Каравела, 2022. 640 с.
3. Іллін Є. П. Мотивація і мотиви / передмова та примітки Т. В. Тадеєвої. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2013. 512 с.
4. Ільїна Н. Психологія творчості та обдарованості. Київ : Університетська книга, 2018. 227 с.
5. Кісіль З.Р., Швець Д.В. Мотивація діяльності людини: Навчальний посібник у схемах, таблицях, коментарях. Одеса: Видавництво ОДУВС, 2023. 154 с.
6. Меленчук Н.І., Мухаровська Б.О. Особливості самоставлення осіб із різним рівнем нарцисизму. Габітус. Вип. 49. 2023. С. 140-145.
7. Столяренко О.Б. Психологія особистості. Теоретичний курс. Київ : Центр навчальної літератури, 2019. 280 с.
8. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження: навч.- метод. посіб. Київ : ДП “Вид. дім “Персонал”, 2018. 206 с.
9. Чудаєва Н.В., Шулдик А.В. Психологія мислення. Умань : Візаві, 2019. 206 с.

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Міжнародного гуманітарного університету: офіційний сайт. URL: https://mgu.edu.ua/science_library
2. Бібліотека Університету Ушинського : офіційний сайт. URL: <https://library.pdpu.edu.ua>
3. Міністерство освіти і науки України: офіційний сайт. URL: <http://www.mon.gov.ua>

4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського: офіційний сайт. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Одеська національна наукова бібліотека: офіційний сайт. URL: <http://odnb.odessa.ua/>